

10.03.2023

**ANKARA
TİCARET BORSASI
Basın Bürosu**

**GÜNLÜK BASIN
ÖZETLERİ**

**10 Mart 2023
Cuma**

RESMÎ GAZETE'DE BUGÜN

10 Mart 2023 Cuma

YÜRÜTME VE İDARE BÖLÜMÜ

CUMHURBAŞKANLIĞI KARARNAMELERİ

— Olağanüstü Hal Kapsamında Bazı Tedbirlerin Alınması Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi (Kararname Numarası: 132)

— Olağanüstü Hal Kapsamında Deprem Sebebiyle Yerleşim Yerini Değiştiren Kişilerin Haklarının Korunmasına Dair Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi (Kararname Numarası: 133)

CUMHURBAŞKANI KARARLARI

— 6/2/2023 Tarihinde Meydana Gelen Depremler Nedeniyle Zarar Gören Bazı İllerdeki Tarımsal Üreticilerin, T.C. Ziraat Bankası A.Ş. ve Tarım Kredi Kooperatiflerince Düşük Faizli Kredi Kullanılmasına İlişkin Kararlar Kapsamındaki Kredi Borçlarının Ertelenmesine Dair 21/2/2023 Tarihli ve 6816 Sayılı Cumhurbaşkanı Kararında Değişiklik Yapılması Hakkında Karar (Karar Sayısı: 6920)

— İthalat Rejimi Kararında Değişiklik Yapılmasına İlişkin Karar (Karar Sayısı: 6921)

— İthalatta İlave Gümrük Vergisi Uygulanmasına İlişkin Kararda Değişiklik Yapılmasına Dair Karar (Karar Sayısı: 6922)

— Yatırımlarda Devlet Yardımları Hakkında Kararda Değişiklik Yapılmasına Dair Karar (Karar Sayısı: 6923)

YÖNETMELİKLER

— Elektrik Üretim Anonim Şirketi Genel Müdürlüğü Mal ve Hizmet Satışı ile Araç Gereç Kira Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik

— Emeklilik Yatırım Fonlarının Kuruluş ve Faaliyetlerine İlişkin Esaslar Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik

TEBLİĞLER

— Milli Emlak Genel Tebliği (Sıra No: 414)

— Kıymetli Maden Standartları ve Rafinerileri Hakkında Tebliğ (Tebliğ No: 2023/1)'de Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (No: 2023/2)

— Türk Parası Kıymetini Koruma Hakkında 32 Sayılı Karara İlişkin Tebliğ (Tebliğ No: 2008-32/34)'de Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (No: 2023-32/68)

— Gümrük Genel Tebliği (Tarife-Sınıflandırma Kararları) (Seri No: 18)'nde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (Seri No: 37)

KURUL KARARI

— Enerji Piyasası Düzenleme Kurulunun 09/03/2023 Tarihli ve 11698 Sayılı Kararı

YARGI BÖLÜMÜ

ANAYASA MAHKEMESİ KARARI

— Anayasa Mahkemesinin 26/1/2023 Tarihli ve 2018/35713 Başvuru Numaralı Kararı

Tarım ve Orman Bakanlığı'ndan şap açıklaması

Tarım Bakanlığı SAT-2 serotipi şap hastalığını taşıyan ilk vakanın tespit edildiğini açıkladı. Hastalık görülen 8 işletmede kordon-karantina dâhil olmak üzere tüm tedbirlerin alındığı kaydedilirken, 8 Mart 2023 tarihinde Dünya Hayvan Sağlığı Örgütüne gerekli bildirimde bulunulduğu bildirildi. Şap Enstitü Müdürlüğü tarafından yürütülen çalışmalar neticesinde SAT-2 serotipine karşı aşı üretildiği bilgisi paylaşılan açıklamada, 9 Mart 2023 tarihi itibarıyla aşının kullanıma hazır hale getirildiği kaydedildi.

Tarım ve Orman Bakanlığı, Türkiye'de SAT-2 serotipi şap hastalığını taşıyan ilk vakanın tespit edildiğini açıkladı.

Tarım Bakanlığından yapılan açıklamada, "Irak'ta şap hastalığıyla ilgili gelişmelerin ortaya çıkması üzerine, Avrupa Birliği Şap Hastalığı ile Mücadele Komisyonu (EuFMD) koordinasyonunda

Numune Gönderme ve Test Etme Protokolü çerçevesinde, Bakanlığımıza bağlı Şap Enstitüsü Müdürlüğümüze incelenmek üzere farklı mahallerden numuneler gönderilmiştir" denildi.

Enstitü tarafından bir numunenin daha önce Türkiye'de rastlanmayan SAT-2 serotipi olduğu tespit edilerek etkenin izole edildiği belirtilen açıklamada, Türkiye'de bu serotipe karşı aşı üretimi için çalışmalara ivedilikle başlandığı ve il müdürlüklerinin yanı sıra tüm paydaşların konuyla ilgili uyarıldığı kaydedildi.

10.03.2023

Açıklamada, "Bakanlığımızca, hastalığın ülkemize sıçramasının engellenebilmesi için ilgili kurumlarla derhal iletişime geçilerek, sınır gözetim ve yol kontrol faaliyetlerinin artırılmasına ilişkin gerekli bilgilendirmeler yapılmıştır. Sahada titizlikle yürütülen çalışmalar neticesinde, SAT-2 serotipi şap hastalığını taşıyan ilk vaka tespit edilmiştir. Hâlihazırda hastalık görülen 8 işletmede kordon-karantina dâhil olmak üzere tüm tedbirler alınmıştır. 8 Mart 2023 tarihinde de Dünya Hayvan Sağlığı Örgütüne gerekli bildirimde bulunulmuştur. Şap Enstitü Müdürlüğümüz tarafından yürütülen çalışmalar neticesinde ise SAT-2 serotipine karşı aşı üretilmiş ve 9 Mart 2023 tarihi itibarıyla kullanıma hazır hale getirilmiştir" bilgisine yer verildi.

Bu gelişmeler üzerine toplanan Ulusal Hastalık Kontrol Merkezi tarafından hastalığın yayılmasını önleyici tüm tedbirlerin alındığı belirtilen açıklamada, "Kesim, ithalat ve ihracat amaçlı yapılan sevkler dışında, şap hastalığına duyarlı tüm hayvan hareketleri (il içi ve il dışı) ilkbahar şap aşılama kampanyası süresince ülke genelinde durdurulmuştur. SAT-2 serotipi şap hastalığına ilişkin tüm gelişmeler ilk andan itibaren Bakanlığımızca yakından takip edilmekte olup gerekli tüm önlemler alınmaktadır. Ülkemizde ilk defa görülen bu serotipe karşı ivedilikle aşı üretimini tamamlayan Bakanlığımız, büyükbaş hayvan varlığımızın tamamının aşılansması için gerekli çalışmaları süratle yürütmektedir" denildi.

Ramazan öncesi et fiyatında büyük zam

Depremın vurduğu hayvancılık sektöründe ramazan öncesi 'maliyet artışı' kaynaklı zamlar devreye girince et fiyatları son bir ayda yüzde 30 arttı. Başlayan şap salgınının artışı tetiklemeden endişe ediliyor. Tarım Bakanlığı'nın fiyatları dengelemek için ithalat için harekete geçtiği bildirildi.

Emel YİĞİT

Kırmızı etin fiyatı bir ayda yüzde 30 yükseldi. Ulusal Kırmızı Et Konseyi'nin verilerine göre dana karkas kesim fiyatı bazı bölgelerde 180 lirayı görürken, ortalama 175 lira oldu. Kasaplarda kıymanın kilosu 300 liraya yaklaştı.

Ette yaşanan bu yükselişin nedeni bazı illerde görülen şap hastalığına bağlı olarak hayvan pazarlarının kapatılmasına bağlanırken, hastalığın henüz fiyatlara yansiyacak boyutta bir sorun yaratmadığı görüşü de dile getirildi. Tarım ve Orman Bakanlığı'nın fahiş fiyatlara karşı et ithal edileceği, Avrupa ve Güney Amerika'dan kasaplık hayvan, Avrupa'dan ise karkas et ithal edileceği bildirildi.

Başlayan şap salgını fiyatları daha da artırır

Kırmızı Et Sanayicileri ve Üreticileri Birliği Derneği (ETBİR) Yönetim Kurulu Başkanı Vet. Dr. Ahmet Yücesan Türkiye genelini kapsayan bir karantina olması durumunda fiyatların daha da yukarı gideceğini söyledi. Ancak şu anda böyle bir durum olmadığını kaydeden Yücesan, bölgesel olarak önlemlerin alındığını belirtti.

Türkiye Kasaplar, Besiciler Et ve Et Ürünleri Esnaf ve Sanatkarları Federasyonu Başkanı Osman Yardımcı da etteki fiyat artışının bazı illerde görülen şap hastalığından değil Ramazan ayının yaklaşmasından kaynaklandığını ifade etti. “Şap hastalığı normalde de olan bir hastalık. Önlemi alınabilen bir hastalık. Bize de evraklar geldi. İller ilçeler hepsi seferber. Her noktada yok. Belli noktalarda var.

Ama hastalığın aşısı var. Artık o kadar önemli bir hastalık değil” diyen Yardımcı, fiyatlardaki yükselişin hastalıkla ilgili olmadığını vurguladı. Yardımcı'nın değerlendirmesine göre et fiyatlarına geçen Ramazan ayında zam yapılmadı. Ancak bu yıl artan girdi maliyetleri nedeniyle artışlar kaçınılmaz oldu.

“Etin fiyatı, maliyeti kadar artmadı”

Artan girdi maliyetleri karşısında et fiyatlarının düşük olduğunu kaydeden Osman Yardımcı şöyle devam etti: “Yem fiyatları dört katı arttı ama et yüzde 100 artmadı. Biz aracıyız alıp satarız. Biz ESK'ya et getirirseniz biz de şubeniz gibi satarız diyoruz. Ama devletle rekabet edemeyiz. Onlarda işçi, kira, elektrik devletten ama bizim öyle bir şansımız yok. O imkanlar bizde olsun biz de ucuz verelim. Diğer temel gıda maddelerine mesela peynire bakın. 5-6 katı artış var. Ama et fiyatındaki artış yüzde 100'ü bulmadı”.

8 işletmede şap alarmı karantina getirdi

Tarım ve Orman Bakanlığı'ndan yapılan açıklamaya göre, “Kesim, ithalat ve ihracat amaçlı yapılan sevkler dışında, şap hastalığına duyarlı tüm hayvan hareketleri (il içi ve il dışı) ilkbahar şap aşılama kampanyası süresince ülke genelinde durduruldu” denildi.

Bakanlıktan yapılan yazılı açıklamada, Irak'ta şap hastalığıyla ilgili gelişmelerin ortaya çıkması üzerine, Avrupa Birliği Şap Hastalığı ile Mücadele Komisyonu (EuFMD) koordinasyonunda Numune Gönderme ve Test Etme Protokolü çerçevesinde, Bakanlığa bağlı Şap Enstitüsü Müdürlüğüne incelenmek üzere farklı mahallerden numuneler gönderildiği belirtildi.

Açıklamada, enstitü tarafından, bir numunenin daha önce Türkiye'de rastlanmayan SAT-2 serotipi olduğu tespit edilerek etkenin izole edildiği ve Türkiye'de bu serotipe karşı aşı üretimi için çalışmalara ivedilikle başlandığı, il müdürlüklerinin yanı sıra tüm paydaşların konuyla ilgili uyarıldığı vurgulandı.

Aşı kullanıma hazır Açıklamada, şunlar kaydedildi: “ Şap Enstitü Müdürlüğümüz tarafından yürütülen çalışmalar neticesinde ise SAT2 serotipine karşı aşı üretilmiş ve 9 Mart 2023 tarihi itibarıyla kullanıma hazır hale getirilmiştir. Ülkemizde ilk defa görülen bu serotipe karşı ivedilikle aşı üretimini tamamlayan Bakanlığımız, büyükbaş hayvan varlığımızın tamamının aşılama için gerekli çalışmaları süratle yürütmektedir.”

10.03.2023

İki ilde kuş gribi alarmı verildi

Türkiye’de yumurta üretiminin başkenti konumundaki Afyonkarahisar’ın Başmakçı ilçesi ile Denizli’nin Honaz ilçesinde yumurta üretim tesisleri kuş gribi vakalarına rastlanması üzerine karantinaya alındı. 20 Ocak’tan bu yana yaklaşık 6.5 milyon kanatlı hayvan itlaf edildi. Dünya Hayvan Sağlık Örgütü’ne bildirimde bulunan Tarım ve Orman Bakanlığı, salgını kontrol altına almaya çalışıyor.

Dünyada düşerken Türkiye'de yükselişte: Et piyasasında neler oluyor?

Ramazan ayı öncesinde et fiyatlarındaki artış ivme kazanırken, vatandaş kasabın önünden dahi geçemiyor. Dünyada gıda fiyatları gittikçe düşerken, Türkiye'de et başta olmak üzere gıdadaki bu fahiş artışın nedeni ise merak ediliyor. Uzmanlar, bu sonucu doğuran yanlış politikaları anlattı.

Ramazan ayı yaklaşırken et fiyatları bu yıl da artmaya devam ediyor. Yılbaşından bugüne zam oranı yüzde 50'yi bulurken, et fiyatlarında yaşanan artış, Türkiye İstatistik Kurumu'nun (TÜİK) Şubat ayı enflasyon verilerinde de kendini gösterdi. Enflasyon verisinin detaylarına bakıldığında dana eti fiyatlarında Şubat ayında bir önceki aya göre yüzde 10,31'lik artış göze çarpıyor. Süt ürünlerinin fiyatlarında da artış sürüyor. Şubatta peynirde yüzde 10,25 ve tereyağında da yüzde 8,24'lük fiyat artışı oldu.

Ulusal Kırmızı Et Konseyi tarafından enflasyon verilerinden bir gün önce yani 2 Mart'ta yapılan açıklamada da kırmızı et fiyatlarındaki aylık ve yıllık artışlar dikkat çekti. Kombinalar ve kesimhanelerden alınan haftalık yağsız dana ve yağsız kuzu fiyatlarına göre dana kıymada aylık artış oranı yüzde 30,3, yıllık artış oranı ise yüzde 147,4 olarak belirlendi.

DW Türkçe'de yer alan habere göre; Ulusal Kırmızı Et Konseyi tarafından bugün yapılan haftalık et fiyatları açıklamasında ise dana kıymada aylık artış oranı yüzde 26,3, yıllık artış oranı ise yüzde 122,1 olarak yer aldı.

DÜNYADA FİYATLAR GERİLİYOR

Türkiye'de gıda ve et fiyatlarındaki trend dünyanın tam tersi yönde seyrediyor. Birleşmiş Milletler Gıda ve Tarım Örgütü'nün (FAO) derlediği Şubat ayında 11 aydır üst üste düşüş göstererek 129.8 seviyesine indi. Et fiyatları endeksinde de sekiz ay üst üste düşüş yaşandı.

Tahıllar, yağlı tohumlar, süt ürünleri, et ve şeker fiyatlarındaki aylık değişimleri izleyen endeks, Rusya'nın gecen yıl Ukrayna'yı işgal etmesiyle Mart ayında zirve yapmıştı. Dünya gıda fiyatları endeksi, Şubat ayında Eylül 2021'den beri kaydedilen en düşük seviyeye geriledi.

TÜRKİYE'DEKİ ARTIŞIN SEBEBİ NE?

Türkiye'de et ve gıda fiyatlarını düşürmeye yönelik adımlar atılsa da alınan önlemler fiyatları kontrol etmeye yetmedi.

Tüm Süt, Et ve Damızlık Sığır Yetiştiricileri Derneği TÜSEDDAD Başkanı Sencer Solakoğlu'na göre fiyatlardaki artışın nedeni uygulanan yanlış politikalar.

"Sütte de ette de büyük sıkıntı var. Üretime muhtaç ama üretenin artık yok olmuş olduğu bir ülkeden bahsediyorsunuz" diyen Solakoğlu, "Et üreticisi zararına kesim yapmak zorunda bırakıldı. Ama o kadar fazla süt ineği kesiliyordu ki bu bakanlığın fiilen kontrol ettiği bir fiyat değil, piyasadaki kesilen ineklerin bolluğundan dolayı et bolluğu vardı ve o yüzden fiyatlar anormal düşük seyretti uzun bir süre. Ama bu fırtına öncesi sessizlikti" şeklinde konuştu.

Süt fiyatlarının bir miktar artmasıyla beraber kesimin durmasıyla et fiyatlarının da arttığını söyleyen Çolakoğlu sözlerine şöyle devam etti:

"Yurt dışı konjonktür ile birleşince bomba patladı. Tam bir mükemmel fırtına yaşanıyor burada."

Son yirmi yılda et ve gıda fiyatlarını düşürmek için ithalat yapılması, tavan fiyat uygulanması gibi önlemlere başvurulmuştu. Sebze-meyve fiyatlarını düşürmek için ise Hal Yasası çıkarılması, fiyatı artan ürünlerde vergilerin sıfırlanarak ithalatın önünün açılması, soğan ve patates fiyatları artınca depolara baskınlar yapılması gibi uygulamalar denendi.

'İTHALAT ÇÖZÜM DEĞİL'

Tarım Bakanlığı, et fiyatlarındaki artışı önlemek için ithalata yöneldi. Ancak uzmanlara göre bu da bir çözüm değil.

10.03.2023

Zootekni Federasyonu Başkan Vekili Bilsay Kancı DW'ye yaptığı açıklamada "Elimizde materyal de kalmadı. Dışarıdan hayvan tedarik edelim dediğinizde yurt dışındaki piyasalar da hadi bakalım yarın lazım getir demeye çok da hazır değiller" diyor ve ekliyor "Nasıl ki bizde şap hastalığı çıktı oralarda da Güney Amerika'da hastalık mevcut. Avrupa'da hayvan sayısı zaten düşüyor."

Türkiye'de de büyükbaş hayvan sayısında düşüş yaşanıyor. TÜİK'in 9 Şubat'ta yayımladığı hayvansal üretim verilerine göre geçen yıl Türkiye'de büyükbaş hayvan sayısı bir önceki yıla göre yüzde 5,6 azalarak 17 milyon 24 bin baş oldu.

Sencer Solakoğlu da ithalatın çözüm olmayacağını vurguluyor:

"Uruguay'dan hayvan ithalatına kalkışan yani yeniden üreticiyi ithalatla terbiye etmeye çalışan bakanlık bu sefer sınıfta kaldı. Çünkü orada da hemen kesilebilir hayvan yok. Getirdiğiniz hayvanı 10 ay sonra kesebileceksiniz. Buradan da bir sıkıntı."

DEPREM ETKİSİYLE DAHA DA ARTACAK

Kahramanmaraş merkezli depremlerden etkilenen 11 il hayvancılık için önem taşıyor. Uzmanlara göre, deprem sonrasında gıda ürünlerindeki fiyat baskısı artarak devam edecek.

Zootekni Federasyonu Başkan Vekili Bilsay Kancı, "Amik Ovası Türkiye'nin en verimli ikinci, üçüncü, hatta bazı ürünlerde birinci ovası. Türkiye'deki üretimdeki payı azımsanacak bir rakam değil. Yüzde 20 bitkisel üretimde, yüzde 16 hayvancılıkta payı var" diyor ve şöyle devam ediyor:

"Sadece Amik Ovası'ndan yani Adıyaman'dan, Antep'ten Maraş'tan bahsetmiyoruz. Dolayısıyla bu bölgedeki düşüşün fiyatları yukarı doğru iteceğini beklemek doğaldır."

Süpermarketlerde dana kıymanın kilosu online satışta 200 lira civarında bulunurken, kasaplarda ise semtine göre 250-300 lira arasında değişiyor.

Et fiyatlarındaki artışın devam edeceğini düşünen Zootekni Federasyonu Başkan Vekili Kancı "Bu ateşin biraz daha harlanacağı çok da uzak bir şeymiş gibi durmuyor. Hatta bunu yakında beklemek de normal. Karkas fiyatı 170 iken bunun zaten kasaba yansıması 290-300 hatta 300'ün üzerine çıkan yerler var. Bu bir miktar daha yukarı çıkması da muhtemel" ifadelerini kullanıyor.

Atıl tarım arazileri üretime kazandırılacak

Atıl durumda bulunan tarım arazilerinin üretime kazandırılması, hususi ormanların, orman kadastro komisyonlarınca 31 Aralık 2022 tarihinden önce tapulama-kadastro, imar mevzuatı veya hükmen oluşturulan tapu kayıtları esas alınarak parsel bazında yeniden değerlendirilmesini öngören Orman Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi, TBMM Tarım, Komisyonu'nda kabul edildi.

ANKARA/EKONOMİ

Tekliğe göre, lif, tohum ve sap üretimi ile ilaç etkin maddesi elde etmeye yönelik çiçek ve yaprak üretimi amaçlı kenevir yetiştiriciliği, Tarım ve Orman Bakanlığının iznine tabi olacak.

İlaç etkin maddesi üretimi amaçlı kenevir yetiştiriciliği veya işlenmesi, Toprak Mahsulleri Ofisi (TMO) Genel Müdürlüğü'nce yapılacak ya da yaptırılacak. Gerekliğinde ülke arz ve talep durumuna göre Cumhurbaşkanı'nca belirlenen kota doğrultusunda TMO kontrolünde gerçek veya tüzel kişilere yaptırılacaktır.

Tarım sektörüyle ilgili politikaların tespit edilmesi, planlanması ve koordinasyonu ile ilgili kurum ve kuruluşlarla işbirliği yapılarak uygulanmasında Tarım ve Orman Bakanlığı yetkili olacak. Tarımsal üretimin planlanması, gıda güvenliği ve güvenliğinin sağlanması, verimliliğin artırılması, çevrenin korunması ve sürdürülebilirliğin sağlanması için Tarım ve Orman Bakanlığı'nca belirlenen ürün veya ürün gruplarının üretimine başlanmadan önce bakanlıktan izin alınacak.

Kanun teklifi ile Tarım ve Orman Bakanlığı'nca, tarım sektöründe sözleşmeli üretimin geliştirilmesi ve yaygınlaştırılması için gerekli düzenlemeler yapılacaktır. Sözleşmeli üretimi özendirmek için üreticilere, desteklerin verilmesinde öncelik tanınacaktır. Tarımsal üretim sözleşmesine tabi ürünlere veya üretim varlıklarına sigorta yaptırılması zorunlu olacaktır.

Tarımsal üretim sözleşmelerinde belirtilen mücbir sebepler haricinde sözleşme kapsamında üretilen ürünün alımından veya satımından vazgeçen üretici ya da alıcılar için ceza koşulu belirlenecek. Ceza koşulu, alımından ya da satımından kaçınılan ürün miktarının sözleşmedeki bedelinin yüzde 20'sinden az ve yüzde 50'sinden fazla olamayacaktır.

Et ve Süt Kurumunun taraf olduğu sözleşmelerde üretici için ceza koşulu alt sınırdan daha az belirlenebilecek veya ceza koşuluna yer verilmeyebilecektir. Tarımsal üretim sözleşmesinden doğan davalarda arabulucuya başvurulmuş olması, dava şartı kabul edilecektir. Bu hüküm, 1 Eylül 2023'ten sonra açılacak davalarda uygulanacaktır.

Ormanlara hafriyat atmak orman suçu sayılacaktır

Devlet ormanlarına nakil vasıtaları ile yıkıntı veya inşaat atığı atmak ya da hafriyat veya çöp dökmek suretiyle ormanlara, doğal hayata ve çevreye verilen zarar "orman suçu" sayılacaktır.

Madencilik faaliyetlerinin ve faaliyetlerle ilgili her türlü yer, yol, bina ile tesislerin hükmi şahsiyeti haiz amme müesseselerine ait ormanlarda veya özel ormanlarda yapılmak istenmesi halinde Tarım ve Orman Bakanlığınca izin verilebilecektir. Bu takdirde kullanım bedeli, kullanım süresi, yapılan bina ve tesislerin devri gibi konular genel hükümlere uygun olarak taraflarca tespit edilecektir. Madencilik faaliyetlerinin sona ermesi sonucunda idareye teslim edilen veya terk edilen doğal yapısı bozulmuş orman alanları rehabilite edilecektir.

Kanun teklifi ile dikkat ve özen yükümlülüğüne aykırı orman yangınına sebep olanlara verilen 2 yıldan 7 yıla kadar olan hapis cezası, 3 yıldan 10 yıla çıkarılıyor

İhtilafı tarım arazileri kiralanabilecektir

Teklifle atıl durumda bulunan arazilerin özüne ve mülkiyet hakkına dokunulmaksızın, kamu yararı gözetilerek üretime kazandırılması için düzenlemeye gidiliyor. Bakanlık, mülkiyeti gerçek ve tüzel kişilere ait olup, hisselilik, mülkiyet ihtilafı, tarımsal faaliyete son verilmesi, göç vb. nedenlerle üst üste iki yıl süreyle işlenmeyen tarım arazilerini tespit ederek, kira geliri arazi maliklerine ait olmak üzere kiraya verebilecektir.

Deprem bölgesinde zirai ilaç satıcılarına ruhsat kolaylığı

Kahramanmaraş merkezli depremler nedeniyle afet bölgesi ilan edilen bölgede faaliyet gösteren bitki koruma ürünleri satıcılarına ruhsat kolaylığı getirildi.

Tarım ve Orman Bakanlığınca hazırlanan "Bitki Koruma Ürünlerinin Toptan ve Perakende Satılması ile Depolanması Hakkında Yönetmelik'te Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik", Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girdi.

Yönetmelikle, deprem bölgesinde bitki koruma ürünü satan iş yerlerine yönelik düzenleme yapıldı. İlgili kanunlara göre bitki koruma ürünleri, Bakanlık tarafından izin verilen yerlerde satılıp depolanabiliyor.

Buna karşın, Kahramanmaraş ve Hatay merkezli depremlerden etkilenen 11 il ve Sivas'ın Gürün ilçesinde, bazı bitki koruma ürünü satış yeri ile depolarının depremden etkilendiği tespit edildi.

Bu çerçevede, tamamen yıkılmış veya hasarlı olup yıkım kararı alınan binalarda bulunan bitki koruma ürünü toptan veya perakende satış yeri ile depolarında herhangi bir mağduriyet yaşanmaması amacıyla ilgili yönetmelikte değişikliğe gidildi.

Afet bölgesi ilan edilen yerlerde, kullanılamaz durumda olduğu tespit edilen onaylı bitki koruma ürünü toptan veya perakende satış yeri ile depolarının, aynı il içinde geçici yerlerde faaliyette bulunmak üzere taşınmaları halinde, yeni faaliyet yerleri için yürürlükte olan yönetmelikte zorunlu bulunan fiziki şartlar ile iş yeri açma ve çalışma ruhsatının 6 Şubat 2024'e kadar aranmaması imkanı getirildi. Bitki Koruma Ürünleri Takip Sistemi bildirimlerinde de 6 Şubat 2024'e kadar zorunluluk aranmayacak.

Türkiye'de 5 aylık yağışlar son 63 yılın en düşük seviyesinde

Şubat'ta yağışlar normaline göre %24, geçen yıl şubat ayına göre %27 azaldı.

IRFAN DONAT

Meteoroloji Genel Müdürlüğü (MGM), "2023 Yılı Şubat Ayı Alansal Yağış Raporu"nu yayınladı.

Türkiye geneli şubat ayı yağışları, normalinin ve geçen yıl şubat ayı yağışlarının **altında** gerçekleşti.

Şubat ayı normali (1991-2020) 59,8 mm, 2022 yılı Şubat ayı yağışı 61,7 mm, 2023 yılı Şubat ayı yağışı 45,3 mm oldu. Yağışlar normaline göre yüzde 24, geçen yıl şubat ayı yağışlarına göre yüzde 27 azalma gösterdi.

Bölge geneli yağışlar ise Karadeniz, Doğu Anadolu ve Güneydoğu Anadolu bölgeleri hariç tüm bölgelerde normallerinin altında gerçekleşirken, en fazla azalma yüzde 82 ile Ege Bölgesi'nde kaydedildi.

Ege Bölgesi şubat ayı yağışları son 34 yılın en düşük seviyesine indi. Yağışlar; Ege Bölgesi'nin iç ve batı kesimleri, İstanbul çevresi hariç Trakya'nın tamamı, Çanakkale'nin batısı ile Antalya'nın kuzey kesimlerinde normallerine göre yüzde 80'den fazla azalma gösterdi.

63 yılın en düşük seviyesi

1 Ekim 2022-28 Şubat 2023 dönemini kapsayan 2023 su yılı yağışları da normalinin ve geçen yıl yağışlarının altında gerçekleşti.

Türkiye geneli su yılı yağışı 191.8 mm, normali 313.0 mm (1991-2020) ve geçen yıl aynı dönem su yılı yağışı 309.4 mm oldu. Yağışlarda normaline göre yüzde 39, geçen yıl aynı dönem yağışlarına göre yüzde 38 azalma yaşandı.

Türkiye geneli 5 aylık su yılı yağışları son 63 yılın en düşük seviyesinde gerçekleşti.

Su yılı yağışları tüm bölgelerde normallerinin altında gerçekleşirken, en fazla azalma yüzde 50 ile Marmara ve İç Anadolu bölgelerinde meydana geldi.

5 aylık kümülatif yağışlar Marmara ve İç Anadolu bölgelerinde son 63 yılın, Akdeniz Bölgesi'nde son 50 yılın ve Ege Bölgesi'nde son 30 yılın en düşük seviyesine indi.

2023 su yılı yağışları Trakya'nın güneybatı kesimleri ile Eskişehir, Afyonkarahisar, Kırıkkale, Osmaniye, Gümüşhane ve Iğdır çevrelerinde normallerine göre yüzde 60'tan fazla azalırken, sadece Orta ve Doğu Karadeniz kıyı kesimlerinde yüzde 20'ye varan artış yaşandı.

Torbadan 'ek vergi' sürprizi çıktı

Depremzedelerin ihtiyaçlarının karşılanması ve bölgenin yeniden inşa edilebilmesi amacıyla 22 bin şirketten tek seferlik ek vergi alınacak. Deprem bölgesindeki illerdeki şirketler ek vergiden muaf tutuldu.

Canan SAKARYA / ANKARA

Deprem felaketinin yaralarının sarılması amacıyla 2022 yılı için 22 bin civarında şirketi kapsayan ek Kurumlar Vergisi getirildi. Yatırım teşvik belgeleri kapsamında yararlanılan vergi indirimleri de ek vergiye tabi olacak. Yapılan düzenlemeye göre, Kurumlar Vergisi mükellefleri tarafından 2022 yılına ilişkin Kurumlar Vergisi beyannamesinde gösterilmek suretiyle, kurum kazancından indirim konusu yapılan istisna ve indirim tutarları ile indirimli Kurumlar Vergisine tabi matrahları üzerinden, dönem kazancı ile ilişkilendirilmeksizin yüzde 10, yurtdışından elde edilen kazançlar için de yüzde 5 oranında tek seferlik ek vergi alınacak.

Ek vergi nasıl hesaplanacak?

Ek Kurumlar Vergisi ilk taksiti Kurumlar Vergisinin ödeme süresi içinde, ikinci taksiti bu süreyi takip eden dördüncü ayda ödenecek. Bu vergi, gider ve indirim olarak dikkate alınmayacak ve hiçbir vergiden mahsup edilemeyecek. Deprem bölgesindeki Kurumlar Vergisi mükellefleri ek vergiden muaf olacak.

Bazı istisnalar vergi konusu değil

AK Parti Grup Başkanvekili Mustafa Elitaş, ek verginin 2022 yılı Kurumlar Vergisi beyannamesinde beyan edilen indirim ve istisna tutarları toplamı üzerinden hesaplanacağını, ancak bazı istisnalar ve indirimlerin verginin konusu dışına çıkarıldığını kaydetti. Ek verginin 22 bin şirketi kapsadığını belirten Elitaş, "Kapsama

alınan istisnalar iştirak kazançları istisnası, yatırım fon ve ortaklarının portföy işletmeciliği kazanç istisnası, emisyon primi istisnası, taşınmaz ve iştirak hissesi satış kazancı istisnası, yurt dışından elde edilen ve bazı şartları taşıyan kazanç istisnaları, serbest bölge ve teknoloji geliştirme bölgesi kazanç istisnası gibi istisnalardır. İndirimlerden ise yatırım indirimi, Ar-Ge indirimi, nakdi sermaye indirimi gibi indirimler kapsama dahil edilmiştir. Kurumlar Vergisi Kanununun 32-A maddesi kapsamında indirimli Kurumlar Vergisine tabi matrah üzerinden de ek vergi alınacaktır. Belirtilen şekilde tespit edilen ek vergi matrahı üzerinden ek vergi yüzde 10 oranında hesaplanacaktır” açıklaması yaptı.

Nakdi yardıma vergi kolaylığı

Yasa teklifine eklenen yeni bir düzenleme ile işverenlerin çalışanlarına 31 Temmuz’a kadar mevcut ücret, prim, ikramiye gibi ödemelerine ilave olarak yapılan aynı yardımlar ile 50 bin lirayı geçmeyen nakdi yardımlar prime esas kazançta dahil edilmeyecek. Bu yardımlar üzerinden gelir vergisi ve damga vergisi alınmayacak.

Matrah artırımına damga vergisi

Yapılandırma kanun teklifinde yer alan matrah ve vergi artırımını düzenleyen madde de değişikliğe gidildi. Buna göre, matrah ve vergi artırımını nedeniyle verilen beyannamelerden 1000 TL damga vergisi alınacak, bu vergi bu vergi indirim hesaplanmasında dikkate alınmayacak. Kabul edilen diğer bir önergeyle yapılandırmaya başvuru süresi 30 Nisan 2023 tarihinden 31 Mayıs 2023 tarihine, ilk taksit ödeme süresi ise 30 Haziran 2023 tarihine kaydırıldı.

Ayrıca, mücbir sebep hali ilan edilen illerdeki dairelere borçlu olanlar, mücbir sebebin sona erdiği tarihi izleyen ayın sonuna kadar başvuracak ve ödemelerini bu süreyi takip eden aydan başlamak üzere belirtilen süre ve şekilde yapacak.

DEPREMZEDE İÇİN HANGİ DÜZENLEMELER YAPILDI?

- Sahibi oldukları konutları depremden etkilenen vatandaşlara bedelsiz olarak tahsis eden konut sahipleri için emsal kira bedeli uygulanmayacak.

- Depremde ölenlerin mirasçılarına veraset yoluyla intikal eden mallar ile bunların eşine, çocuklarına, anne ve babasına işverenlerce yapılan yardımların veraset ve intikal vergisinden istisna tutulacak ve işlem kolaylığı sağlanacak.

- Tutulması, muhafazası ve ibrazı mecburi defter ve belgeleri depremde zayı olan mükelleflerin, zayı belgesi için yetkili mahkemeye başvuru süresi 31 Temmuz 2023 tarihine kadar uzatıldı. Bu belgenin il veya ilçe idare kurullarından alınabilmesine imkan sağlandı.

- Yeni defterlerin tasdiki işlemlerinde noter harcı ve noterlik ücreti alınmayacak. Ayrıca elektronik ortamda tutulan defterlerden, Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından muhafaza edilen ya da muhafaza edilmek üzere Bakanlığa elektronik ortamda

iletilenler bakımından defterler zayi olmadığından bu defterlerin mükelleflere Bakanlığın belirleyeceği usullerle verilmesine ilişkin düzenleme yapıldı.

- Deprem nedeniyle mücbir sebep hali ilan edilen yerlerde faaliyet gösteren kişilerle iktisadi ve ticari ilişkisi bulunan mükelleflerin alacaklarının tahsilinde ortaya çıkan zorluklar nedeniyle şüpheli alacak karşılığı ayrılması ile ilgili şartlar hafifletildi.

- Mücbir sebep hali ilan edilen yerlerdeki ticari işletme, ticaret şirketleri ve şubelerin, deprem nedeniyle ticaret sicili müdürlükleri nezdinde gerçekleştirecekleri işlemlerde 31 Temmuz 2023 tarihine kadar harç ve bu işlemlere bağlı olarak 5174 sayılı Kanunda öngörülen ücret ve Türkiye Ticaret Sicili Gazetesi ilan ücreti alınmayacak.

- Mücbir sebep hali ilan edilen yerlerde depremden zarar gören esnaf ve sanatkarların ekonomik faaliyetlerine devam etmelerine katkıda bulunmak amacıyla 31 Aralık 2023 tarihine kadar, esnaf sicil müdürlüklerinde yapacakları tescil, terkin, tadil, sicil tasdikname işlemlerinden harç ile sicil gazetesi ilan ücreti alınmayacak..

- Depremde yıkılan veya ağır hasar gören binalar ile kullanılamaz duruma gelen taşıtlara ilişkin vergi ve katkı payları ile varsa bu alacaklara ilişkin ferî alacakları silinecek ve taşıtlar üzerindeki vergi dairelerince konulmuş hacizler kaldırılacak.

-Depremde ölenlerin mirasçılarına veraset yoluyla intikal eden mallar ile bunların eşine, çocuklarına, anne ve babasına işverenlerce yapılan yardımlar, veraset ve intikal vergisinden istisna tutulacak. Bu şekilde gerçekleşen intikaller nedeniyle veraset ve intikal vergisi beyannamesi verilmeyecek, ilişik kesme belgesi aranmayacak

-Depremden etkilenen vatandaşlara, sahibi oldukları konutları ikamet amacıyla bedelsiz olarak tahsis eden konut sahipleri için emsal kira bedeli uygulanmayacak.

-Depremde vefat edenlerin mirasçılarına, sigorta ve emeklilik şirketlerince ve Bireysel Emeklilik Sistemi'nden (BES) yapılan ödemelerden gelir vergisi tevkifatı yapılmayacak.

Akla gelen ilk kaynağın yatırım teşvikleri olması üzüntü verici

İSO Başkanı Erdal Bahçivan depremle ilgili getirilen yeni vergisel tedbirlere ilişkin açıklamasında Kahramanmaraş depremlerinin yarattığı derin üzüntünün yanı sıra, ülkemiz ekonomisine de ağır bir yük getireceğini vurguladı. Bu yükün üstesinden ancak toplumun tüm kesimlerinin ortak paylaşıacağı bir fedakarlıkla kalkılabileceğini belirten Bahçivan, şu örüşleri paylaştı: "Depremın yaralarını sarmak amacıyla kurumlar vergisi mükelleflerine yönelik verilen teşviklere getirilen düzenlemeyi bu çerçevede bir fedakarlık olarak değerlendirmek mümkün. Ancak içinde bulunduğumuz olağan üstü şartların hassasiyetini kabul etmekle birlikte; depremin ağır yükü için akla gelen ilk kaynağın, geriye dönük ve de özellikle nitelik artırıcı yatırım fikir ve projelerin desteklenmesi amacıyla söz verilmiş, taahhüt edilmiş yatırım

teşviklerinin gelmesi üzüntü vericidir. Bu tür geçmiş taahhütlere dönük uygulamalar, sadece bugün değil gelecekte de farklı projeleri hayata geçirme planları yapan nitelikli yatırımcıların yatırım iştahını olumsuz etkileyecektir. Buna ek olarak yeni düzenleme, EYT ödemeleri ile birlikte kaynak oluşturmakta zorlanan şirketlere öngörülemeyen yeni zorluklar getirecektir.”

UZMAN GÖRÜŞÜ

Emre Kartaloğlu: Yeni yatırım planlarını etkiler, yatırımlar ülke dışına çıkabilir TÜRMOB Genel Başkanı Emre Kartaloğlu, bu zorlu süreçte herkesin elini taşın altına koyması gerektiğini belirtirken, geçmişe dönük vergi getirme yerine, modern vergileme ilkelerine uygun olarak cari yıl ve dönemler için vergi getirilmesinin daha uygun olacağını söyledi. Kartaloğlu, düzenlemeyle özellikle yatırım yapmaları teşvik edilen girişimcilere kazançlarının vergiden istisna olacağı belirtilmesine rağmen, verilen bu imkanların ek vergi adı altında geri alınması anlamına geldiğinin altını çizdi. Düzenlemenin bu kısmının önümüzdeki dönemdeki yatırım kararlarına da olumsuz etki yapabileceği uyarısında bulunan Emre Kartaloğlu, “Hatta var olan bazı yatırımcılarımızın bir kısım yatırımlarını ülke dışına dahi çıkartabilmesi riskini barındırdığını düşünüyoruz” diye konuştu. Gelir vergisi mükelleflerinin kapsama alınmadığını dile getiren Kartaloğlu, “Oysaki bireysel geliri önemli tutarları bulan bazı gelir vergisi mükellefleri için (Örneğin: önemli bir tutarın üzerinde faiz geliri elde edenler) de ince bir çalışmayla kapsama alınabilir ve toplumun tüm kesiminin sürece dahil olması sağlanabilirdi” önerisinde bulundu. Bu durum şirketleşme ve kurumsallaşma seviyesini de olumsuz etkileyeceğinin altını çizen Kartaloğlu, bazı kazançların ek vergiye tabi tutulurken, bazılarının tutulmamasının önemli tartışmalara yol açabileceğini ifade etti Kartaloğlu, KKM kazançları vergiye tabi tutulmazken, yatırım teşviklerine getirilen ek verginin izahında zorlanıldığını, “Oyun başladıktan sonra oyunun kurallarının değiştirilmemesi genel kabul edilen bir prensiptir” dedi.

Nazmi Karyağdı: KKM gelirlerine ek vergi uygulanmayacak

Deprem nedeniyle 2023 yılı bütçesinin ek kaynak gereksiniminin olağanüstü arttığını söyleyen Gelir İdaresi E. Strateji Geliştirme Daire Başkanı ve Yeni Ekonomi Danışmanlık AŞ kurucu ortağı Nazmi Karyağdı, Maliye'nin önünde kamu harcamalarında tasarruf, ek vergi gelirleri yaratma ve borçlanma seçenekleri olduğunu bildirdi. Karyağdı, son yıllarda Türkiye'deki Kurumlar Vergisioranlarının yüzde 23-25 arasında değişmekle birlikte, indirim ve istisnalarla gerçekte ödenen efektif Kurumlar Vergisioranının yüzde 16,6 ile yüzde 18 arasında değiştiğini kaydetti. Düzenlemeyle indirimli Kurumlar Vergisiuygulamasından yararlanarak diğer mükelleflere nazaran daha az Kurumlar Vergisiödeyen mükelleflerden vergi alınmasının amaçlandığını dile getiren Nazmi Karyağdı, tüm mükelleflerden ek vergi talep edilmediğine dikkat çekti. Nazmi Karyağdı, istisna ve indirimler üzerinden alınacak ek vergiye yönelik de bazı istisnalar olduğunu, aralarında KKM kazançları olmak üzere 14 kalemde bu ek verginin ödenmeyeceğini aktardı.

Abdullah Tolu: Matrah artırımını beklenirken, ek vergi geldi
Gazetemiz yazarlarından Abdullah Tolu, matrah artırımını bekleyen şirketlerin önerge ile adeta şok olduğunu belirterek, istisna ve indirimli kurumlar vergisinden yararlanmayanların bu vergiyi ödemeyeceğini bildirdi. Tolu, AK Parti Grup Başkanvekili Elitaş'ın 22 bin olarak aç ıkladığı ek vergiye tabi şirket sayısının ise 100 bine ulaşacağını öngördü. Ek verginin, gider ve indirim olarak dikkate alınamayacağını, hiçbir vergiden mahsup edilemeyeceğini aktaran Tolu, geçmişe dönük ek verginin vergide öngörülebilirlik ilkesine aykırı olduğuna yönelik eleştiriler bulunduğunu belirterek, ek vergi hesabına ilişkin şu örneği verdi: "Şirketin 2022 beyannamesine göre karının 20 Milyon TL olduğunu, bunun 10 Milyon TL'sinin taşınmaz satış kazancı istisnasından oluştuğunu varsayalım. Geçici vergi ve stopajları ihmal edilirse, şirketin 2022 yılında ödeyeceği kurumlar vergisi 2 Milyon 300 bin (10 Milyon x %23=) TL olacak. Ödemesi gereken ek vergi ise, 1 Milyon TL (10 Milyon TL x % 10) olarak hesaplanacak. Buna göre, ek vergi öncesi Şirketin vergi yükü yüzde 23 (2 milyon 300 bin TL/10 Milyon TL) iken, ek vergi sonrasında yüzde 33'e yükselmiş olacak" Tolu reel sektörün söz konusu düzenlemeye "geçmişe dönük vergi ve benzeri mali yükümlülük getirilemeyeceği, teşvik belgesi kapsamında yatırım yapan yatırımcıların bir nevi cezalandırıldığı, düzenlemeye karşı dava açıldığı takdirde iptal edileceği, geçmişte çeşitli gerekçelerle geçmişe yürütülen birçok düzenlemenin iptal edildiği" gibi eleştiriler getirdiğine dikkat çekti.

2022 için yüzde 25 matrah artırım

Kamuya olan borçları yeniden yapılandıracak yasa teklifi Meclis'te kabul edildi. Teklife eklenen yeni bir madde ile 2022 yılı için de matrah artırım getirildi. 2022 yılı gelir ve kurumlar vergisi matrahının yüzde 25 oranından az olmamak üzere matrah artırım yapılacak. Ayrıca tartışma yaratan deprem nedeniyle şirketlere getirilecek ek vergi maddesinde de son dakikada değişikliğe gidildi.

Canan SAKARYA / ANKARA

2022 yılı için matrah artırımında bulunan gelir vergisi mükelleflerinden işletme hesabı esasına göre defter tutanlar için 105 bin liradan, bilanço esasına göre defter tutanlar ile serbest meslek erbabı için 200 bin liradan, kurumlar vergisi mükellefleri için 500 bin liradan az olamayacak.

2022 takvim yılına yönelik matrah artırımında bulunulabilmesi için bu yıla ilişkin gelir veya kurumlar vergisi beyannamesinin verilmiş olması ve bu beyannamelerde beyan edilen vergiye esas matrahların, 2021 takvim yılında beyan edilen matrahın yüzde 122.93 oranında artırılması suretiyle bulunan tutar ile 2022 yılı üçüncü geçici vergilendirme dönemi beyan edilen matrahın yüzde 40 oranında artırılması suretiyle bulunan tutarın yüksek olanından az olmaması şartı aranacak.

2022 yılı yönelik matrah artırımında bulunmak isteyen mükellefler tarafından 1 Ocak 2023 tarihinden sonra matrah azaltıcı nitelikte düzeltme beyannamesi verilmesi halinde yapılacak kıyaslamada düzeltme öncesi beyan edilen matrahlar esas alınacak.

10.03.2023

2022 yılına ilişkin olarak, üçüncü geçici vergi gelir veya kurumlar vergisi beyannamesinin verilmemiş olması halinde , ikinci geçici vergilendirme dönemi beyannamesinde beyan edine matrahın yüzde 100 oranında artırılması suretiyle bulunan tutar, sadece birinci geçici vergilendirme dönemi beyannamesinin verilmiş olması haline bu beyannamede beyan edilen matrahın yüzde 300 oranında artırılması suretiyle bulunan tutar bu kapsamda yapılacak kıyaslamada dikkate alınacak.

Yapılandırma kanununa göre, matrah artırımını asgari olarak 2018 takvim yılı için yüzde 35, 2019 takvim yılı için yüzde 30, 2020 takvim yılı için yüzde 25, 2021 takvim yılı için yüzde 20 oranında yapılacak.

Tartışma yaratan ek vergide değişikliğe gidildi

Deprem nedeniyle şirketlere getirilen ek vergi maddesi bugün yasa teklifinin görüşmeleri sırasında yeniden görüşüldü ve önergeyle değişikliğe gidildi. Yatırım fon ve ortaklarının istisna kapsamındaki kazançlarından ek vergi alınmayacak.

Diğer taraftan; mikro ve küçük işletmelerin teknoloji geliştirme bölgeleri ile Ar-Ge tasarım merkezlerinin elde ettikleri istisnaya ve indirim konuları da ek vergi kapsamından çıkarıldı.

Bankaların döviz pozisyonu limiti yükseltildi

Bankaların net döviz pozisyonunun özkaynakları içindeki payında üst sınır yüzde yüzde 5'ten yüzde 10'a çıkarıldı. Döviz limiti aralık ayında yüzde 20'den yüzde 5'e çekilmişti.

Bankalarda net döviz pozisyonunun yasal özkaynaklardaki payına ilişkin üst sınır 5 puan artırıldı. Sınır yüzde 5'ten yüzde 10'a çıkarıldı. BDDK, 11 Aralık'ta söz konusu sınırı yüzde 20'den yüzde 5'e çekmişti.

BDDK açıklamasına göre, bugün tarihli kararı kapsamında, bankaların mutlak değeri daha önce azami yüzde 5 olarak belirlenen yabancı para net genel pozisyon/öz kaynak standart oranı ile konsolide finansal tablolar esas alınarak hesaplanan yabancı para net genel pozisyon/öz kaynak standart oranının yüzde 10'a çıkarılmasına karar verdi.

Kur korumalı mevduatta yeni rekor

Kur korumalı TL mevduatta artış, 3 Mart ile biten haftada 25,4 milyar TL yükselişle, 1,58 trilyon TL'ye ulaşarak yeni rekorunu kırdı.

İSTANBUL / EKONOMİ

Merkez Bankası'nın dövizden dönüşlü kur korumalı mevduat hesabında faiz üst sınırını kaldırması, bankaların döviz forward işlemlerinde maliyetlerin artırılmasıyla KKM'nin şirketlerce kendini koruma için kullanılması ve TL mevduat oranında yüzde 60 hedefini tutturmak için bankaların yarışı KKM'de her hafta yeni rekor kırılmasını sağlıyor. Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurulu'nun (BDDK) haftalık verilerine göre 3 Mart haftasında KKM hacmi 1 trilyon 577 milyar 190 milyon liraya yükseldi. 6 Ocak'tan bu yana KKM'deki yükseliş 207.2 milyar lirayı buldu.

Haftalık artış 25.4 milyar lira oldu

BDDK verilerine göre 6 Ocak haftasında 1 trilyon 370 milyon liraya gerileyen KKM büyüklüğü, 13 Ocak haftasında 3.4 milyar lira artışla 1 milyar 373 milyon liraya, 20 Ocak haftasında 12.2 milyar liralık artışla 1 trilyon 385 milyar liraya çıkmıştı. 27 Ocak haftasıyla KKM'de faiz üst sınırının kaldırılmasıyla birlikte KKM'deki haftalık artış hız kazandı. 27 Ocak haftasında 21.2 milyar lira, 3 Şubat haftasında 48.9 milyar lira, 10 Şubat haftasında 27.6 milyar lira, 17 Şubat haftasında 16.4 milyar lira artan KKM hacmi 24 Şubat haftasında ise 51.9 milyar lira artışla son zamanların en hızlı yükselişine imza attı. 3 Mart haftasında ise KKM hesaplarındaki haftalık büyüme 25 milyar 365 milyon lira oldu. İvme kaybı yaşansa da KKM'deki büyüme sürüyor.

Rezervlerdeki gerileme sürüyor

3 Mart ile biten haftaya dair yayımlanan verilere göre, TCMB'nin altın dahil brüt rezervleri 811 milyon dolar azaldı. Aynı hafta yurt dışı yerleşikler hisse senetlerinde 136.9 milyon dolar, DİBS'lerde ise 100.8 milyon dolar alış gerçekleştirdi.

Ali Orhan YALÇINKAYA

Döviz Rezervleri

24 Şubat haftasında 121.2 milyar dolar olan TCMB'nin altın dâhil brüt rezervleri 3 Mart itibariyle 811 milyon dolar azalarak 120.4 milyar dolara geriledi. Böylece yıl başından bu yana rezervlerdeki gerileme 8.4 milyar dolar oldu.

Söz konusu haftada altın hariç brüt rezervler 1.7 milyar dolar azalarak 70.3 milyar dolara gerilerken, altın rezervleri 0.9 milyar dolar artarak 50.1 milyar dolara yükseldi.

Stand-by tanımlı bilançooya göre TCMB'nin net uluslararası rezervleri (NUR) bir önceki haftaya göre 489 milyon dolar artarak 20.6 milyar dolara yükselirken geçtiğimiz yıl sonundan bu yana azalış 6.8 milyar dolar oldu.

3 Mart Şubat itibari ile TCMB'nin haftalık açıkladığı Uluslararası Rezervler ve Döviz Likiditesi (URDL) verisi bir önceki haftaya göre tüm swap stokunun (Merkez Bankaları ve BIST dahil) 0.3 milyar dolar artışla 64.5 milyar dolara yükseldiğine işaret ediyor. Bu durumda, tüm swaplar hariç net uluslararası rezervler -43.8 milyar dolar ile bir önceki haftaya göre 0.2 milyar dolar iyileşme göstermiş oldu.

(milyar USD)	3.03.2023
1 Brüt Rezervler	120,4
2 Bilanço İçi Yükümlülükler	99,7
3 Net Uluslararası Rezervler	20,7
Altın	39,4
Döviz	-18,7
4 Bilanço Dışı Yükümlülükler (Swap)	64,5
Altın	3,2
Döviz	61,3
Yabancı	23,6
Yurt İçi Banka	40,8
Altın	3,2
Döviz	37,7
5 Net Rezerv Pozisyonu	-43,8
Altın	36,2
Döviz	-80,0

Not: TCMB'de bulunan kamu kesimi döviz mevduatı hesaba katılmıştır.

Döviz Tevdiat Hesapları

Banka ve para istatistiklerine göre 24 Şubat haftasında 185.8 milyar dolar düzeyinde olan yurt içi yerleşiklerin döviz mevduat hesapları (DTH) 3 Mart haftasında 589.6 milyon dolar artarak 186.4 milyar dolara yükseldi. Geçtiğimiz haftaki artış parite ve

10.03.2023

altının ons fiyatı kaynaklı etkilerinden arındırıldığında ise DTH'lar nette 112 milyon dolar azalırken, yılının başından itibaren gerileme 5.68 milyar dolar oldu.

Döviz Tevdiat Hesapları (milyar USD)

Tüzel kişi hesaplar bir önceki haftaya göre 90 milyon dolar artarak 75.23 milyar dolara, gerçek kişi hesaplar 500 milyon dolar azalarak 111.2 milyar dolara yükseldi.

Yabancı para (YP) mevduat verisi DTH ve kıymetli maden (altın) depo hesaplarından oluşmaktadır. Buna göre ise söz konusu haftada DTH'lar 117.8 milyon dolar artarak 156.6 milyar dolara, altın mevduatı 470 milyon dolar artarak 29.8 milyar dolara yükseldi.

Menkul Kıymet Hareketleri

24 Şubat haftasında 25.6 milyar dolar olan yabancıların hisse stok miktarı 3 Mart ile biten haftada 26.4 milyar dolara, 2.0 milyar dolar olan DİBS stok miktarı 2.1 milyar dolara yükselirken, 78.3 milyon dolar olan özel sektör tahvil ve bonoları (ÖST) 75.2 milyon dolara geriledi.

10.03.2023

Piyasa fiyatı ve kur hareketlerinden arındırılmış olarak hesaplandığında geçen hafta yurt dışı yerleşikler hisse senetlerinde 136.9 milyon dolar, DİBS'lerde 100.8 milyon dolar alış gerçekleştirirken, ÖST'lerde ise 3.1 milyon dolar ile satış tarafında yer aldılar. Böylece söz konusu haftada menkul kıymetlere toplamda 234.6 milyon dolarlık giriş olurken, yılın başından bu yana çıkış 379.2 milyon dolara geriledi.

Depremzede seçmenin %15'i başka kente göç etti

14 Mayıs'ta yapılması öngörülen seçimler depremin yaşandığı 11 ilde Türkiye geneline göre çok daha farklı bir atmosferde gerçekleşecek. Bu 11 ilde yaklaşık 9 milyon 200 bin civarında seçmen bulunuyor. Ancak bunların yaklaşık 1.4 milyonunun deprem sebebiyle başka illere göç ettiği hesaplanıyor. Başka bir ifade ile deprem bölgesinde ikamet eden her 7 kişiden 1'i kendi ilinde değil.

İYİ Parti'nin seçim güvenliğinden sorumlu kurmayları, sayıları 1.5 milyona yaklaşan seçmenin göç ettikleri illerde kendi illeri için oy kullanmalarını sağlayacak seçenekler üzerinde çalışma yapıyor.

Bu konuda hazırlanan tek maddelik bir kanun değişikliği teklifi AK Parti ve CHP gruplarına sunuldu. Ancak şu ana kadar öneriye ilişkin bir geri bildirim olmadı. Bu önerinin kabul edilmesi halinde, düzenlemenin 14 Mayıs seçiminde uygulanabilmesi için Anayasa değişikliğine de ihtiyaç bulunuyor.

Eş zamanlı olarak İYİ Parti sorumluları Yüksek Seçim Kurulu ile başka illerdeki depremzedelerin kendi illeri için nasıl oy kullanabileceklerine ilişkin seçenekler üzerinde görüşmeler yaptılar.

Yoğun göç alan illerde 11 il için ayrı sandık öneriliyor
Deprem felaketinin ardından en çok göç İstanbul, Ankara, İzmir, Mersin ve Antalya gibi illere gerçekleşti. Bu illerde uygun koşullar sağlanması halinde, her ilçede

belirlenecek bir okulda her depremzede il için birer sandık kurulması en çok öne çıkan seçeneklerden birisi olarak gösteriliyor.

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan ise kabine toplantısının ardından yaptığı açıklamada, 6 Şubat felaketinden sonra ikametgahını veya seçmen kaydını değiştiren depremzedelerin kendilerine sağlanan hak ve imkanlardan mahrum kalmamalarını sağlayacak bir Cumhurbaşkanlığı Kararnamesini yayımlayacaklarını söylemişti.

Deprem bölgesinde seçmen sayıları

	Seçmen sayıları		Vekil sayısı
	2018	2022*	
Adana	1.535.332	1.623.187	15
Adıyaman	405.579	422.181	5
Diyarbakır	1.048.250	1.126.936	12
Elazığ	419.071	439.058	5
Gaziantep	1.227.454	1.363.974	14
Hatay	1.067.817	1.149.035	11
Malatya	561.708	596.602	6
Kahramanmaraş	754.604	803.799	8
Şanlıurfa	1.093.515	1.195.246	14
Kilis	87.320	98.972	2
Osmaniye	362.759	388.369	4
Toplam	8,563,409	9,207,359	96
Türkiye toplamı	57.058.636	62.701.175	600

*2022 yılı verileri TÜİK Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi'nde yer alan 18 yaş ve üzeri nüfus

Her 7 seçmenden 1'i göç etti

İYİ Parti'nin önerisi kabul edilmezse, EKONOMİ'nin yaptığı hesaplara göre, depremzede bölgesindeki seçmenlerin yaklaşık yüzde 15'i oy kullanamayacak. Ancak bu ortalama bir oran. Şöyle ki depremden etkilenmekle birlikte, Adana, Elazığ, Osmaniye, Kilis, Şanlıurfa gibi illerde çok fazla deprem kaynaklı göç yaşanmadı.

2018 yılında yapılan yerel seçimlerde Türkiye genelinde 57 milyon 58 bin olan seçmenin, 8 milyon 563 bini deprem bölgesindeki 11 ilde bulunuyordu. YSK mevcut seçmen sayısını resmi olarak yayımlamadı. Ancak TÜİK'in 2022 yılı Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi(ADNKS) sonuçlarına göre 18 yaş ve üzerindeki nüfus 62 milyon 701 bin kişi. Mahkumlar ve bazı engelliler oy kullanamıyor. Bu yüzden seçmen sayısının 60 milyon civarında olacağı belirtiliyor.

Deprem nedeniyle göç eden 2 milyon kişinin yaklaşık 1 milyon 400 bininin seçmen niteliğine sahip olduğu hesaplanıyor. Buna göre 9.2 milyon seçmenin 1 milyon 400 bini bulunduğu seçim bölgesinin dışında taşınmış durumda. Bunların ne kadarının seçime kadar bölgesine döneceği veya ne kadarının ikametini bulunduğu yere aldırarak seçmen kütüklerine kayıt yaptıracağı ise bilinmiyor.

KKM rekor kira kira artıyor

Alaattin AKTAŞ

10 Mart 2023 Cuma

✓ DTH dönüşümlü hesaplarda faiz tavanının kaldırılması KKM'ye her hafta rekor kırdırıyor. İki aylık artış 207 milyar lirayı buldu.

✓ TL ile açılan ve vadesi dolan hesaplardan önce DTH'ye, sonra dönüşüm yoluyla KKM'ye geçişin önü kesilmek isteniyor. Bunun yerine TL ile açılan hesaplar için de faiz tavanını kaldırmak çok daha adil olur.

Kur korumalı mevduat her hafta yeni bir rekor kırıyor. Öyle ki KKM son sekiz haftadır sürekli artıyor. Bu sekiz haftadaki artış 207 milyar lirayı buldu.

BDDK verilerine göre kur korumalı mevduat 3 Mart'ta 1 trilyon 577 milyar liraya ulaştı. Haftalık artış 25 milyar lira.

Kur korumalı mevduatta geçen yılın son haftasında başlayan ve iki haftada 93 milyar lirayı bulan çözümlenme ekonomi yönetimini tedirgin edince başlayan arayış ve bulunan çözüm çok açık ki işe yaradı.

Bu çözüm, DTH dönüşümlü kur korumalı mevduatta faiz tavanının kaldırılmasıydı.

Dün de detaylı olarak yazdım; kur artmıyorken, faiz de Merkez Bankası faizine bağlı olarak mevduat faizinin çok altına inmişken kimse KKM hesabı açtırmazdı ve nitekim açtırmıyor da. İşte KKM'de iki haftada ortaya çıkan 93 milyar liralık gerileme iktidarın gözünü korkuttu ve DTH dönüşümlü hesaplar için tavanın kaldırılması kararı verildi.

Bankalar için döviz hesaplarını KKM'ye döndürmek büyük avantajdı, çünkü toplam mevduat içinde DTH'nin payı azalacaktı.

Sonuçta herkes kazançlı çıkıyordu...

Tasarruf sahibi daha yüksek faiz alıyordu.

Banka döviz hesabının payını azaltma olanağı yakalıyordu.

İktidar da KKM'den çıkan paranın fiziki döviz talebi yaratmasının önüne geçiyordu.

Yani sonuçta tam bir “kazan-kazan- kazan” durumu oluştu.

Bankalara enstrüman kısıtlaması

Bazı bankalar DTH dönüşümlü KKM'ye fazla faiz vermemek için adeta icat üstüne icat çıkarıp finansal enstrüman geliştirmede çığır açtı. Bir dizi yeni uygulama gündeme getirildi.

Ancak Merkez Bankası geçtiğimiz günlerde bu uygulamalara set çekti ve DTH dönüşümlü KKM'yi cazip kılmak için yalnızca faiz avantajının kullanılabileceğini bankalara ilettiler.

KKM'de faiz yüzde 20-25 aralığına oturmuş görünüyor. Bankanın durumuna, yani özellikle de DTH oranını düşürme isteğine göre faiz oranı daha yukarıya gidebiliyor. Şimdi elinde tasarruf sahibini çekmek için faizi artırmak dışında araç kalmayan bankalar, DTH dönüşümlü KKM'ye çok daha yüksek faiz uygulayabilir. Tabii ki faizin düzeyinde, normal mevduat hesaplarında olduğu gibi, hesap tutarının büyüklüğü de rol oynuyor.

KKM'de her hafta rekor!

(4 Kasım-3 Mart) (Milyar TL)

TL'den geçiş sancısı

Merkez Bankası faizinde şubatta yapılan indirimden bu yana TL cinsinden açılan KKM'de en yüksek faiz yüzde 11.50. Siz olsanız mevcut hesabınızın vadesi

10.03.2023

dolduğunda yüzde 11.50 faizle mi yola devam edersiniz, yoksa hemen dövize geçip bu döviz hesabını yine KKM'ye dönüştürüp yüzde 20'leri, 25'leri bulan faizi mi tercih edersiniz?

Yanıtı belli bir soru değil mi...

Kur artışı faizden yukarıda olursa KKM'nin TL ile mi, DTH'den dönüşüm yoluyla mı açıldığı fark etmiyor; bu hesaplar eşitleniyor ama şu sıralarda kur artışı adeta yok. Dolayısıyla tek bakılan faizin düzeyi.

TL ile açtırdığı KKM'nin vadesi dolanlar, çok haklı olarak hemen dövize dönüp KKM'ye bu şekilde devam etme eğiliminde.

Merkez Bankası ise bu olmasın istiyor. Yani Merkez Bankası KKM'ye para yatırımların hesaplarını yüzde 11.50 faizle yenilemelerini istiyor.

Yumuşatarak söyleyelim; vatandaş çok mu saf görülüyor acaba!

Hem bunu engellememiz de mümkün değil ki...

Aynı bankada bu geçişe izin vermezseniz vatandaş parasını bir bankadan çeker bir başka bankaya götürüp orada DTH dönüşümlü KKM hesabı açar.

Kulağı tersten göstermek!

Yapılacak çok basit ve belli... TL ile açılan KKM'deki faiz tavanını da kaldırmak!

TL üstünden açılan KKM'nin vadesi dolunca bunu bir şekilde DTH dönüşümlü hesaba aktarmanın yolunu kesmenin tek yöntemi bu.

Siz elinde döviz bulunanların KKM hesaplarına yüzde 20'yi, 25'i, hatta bu düzeyi bile aşan faiz almasına olanak tanıyacaksınız, TL'yi tercih edip KKM hesabı açtıranları ise yüzde 11.50 faize mahkum etmeye çalışacaksınız.

Ekonomi yönetimi kendine şu soruyu sormalı:

"Ben olsam ne yapardım? Yüzde 11.50 faize razı mı olurum, yoksa bunun bir kat fazlası faiz almak için ne gerekiyorsa onu mu yapardım?"

Vatandaş 'kredi kartına taksit' sarmalına girdi

Naki BAKIR

10 Mart 2023 Cuma

Geçim-gelir dengesinin bozulması nedeniyle bireysel borçlanma rekor düzeylere ulaşırken, bu kapsamda özellikle vatandaşların kredi kartlarıyla yaptıkları "taksitli" alışverişler kaynaklı borçlarında adeta patlama yaşanıyor.

Vatandaşların bankacılık sektöründen kullandığı tüketici kredileri ile kredi kartı kullanarak yaptıkları alışverişler kaynaklı borçlanmanın toplam hacmi 3 Mart itibariyle 1 trilyon 716,9 milyar liraya ulaştı. Bunun 775,3 milyar lira ile en büyük bölümünü ihtiyaç kredileri oluşturuyor. Söz konusu krediler son bir yılda cari olarak yüzde 65,8 arttı.

Yıllık yüzde 55,18'lik enflasyondan arındırıldığında ihtiyaç kredilerindeki yıllık reel artış yüzde 6,8 olarak belirlendi. Konut kredilerinin bakiyesi ise bir yılda cari olarak yüzde 21,1 artışla 368 milyar lira olurken, enflasyonla indirildiğinde söz konusu kredilerin reel bazda yüzde 21,9 gerilediği belirlendi. Başka deyişle konut kredisi kullanımını gerçekte azaldı.

Bunda, yüksek düzeylere ulaşan konut fiyatları ve yüksek faiz oranları yüzünden vatandaşların ödeme gücünün düşmesi nedeniyle konut talebinin ertelenmesi etkili oldu. Toplamda küçük bir paya sahip olan taşıt kredileri ise son bir yılda cari olarak yüzde 347, reel bazda yüzde 188 artışla 57,7 milyar lira oldu.

Kart borçları 500 milyarı aştı

BANKALARIN KREDİ HACMİ VE BİREYSEL BORÇLANMA (MİLYAR TL)							
	4 Mart 2022	30 Aralık 2022	3 Mart 2023	2022 sonuna göre Değ. %		Son bir yıldaki Değ. %	
				Cari	Reel	Cari	Reel
Tüketici Kredileri ve Bireysel Kredi Kartları	1.005,4	1.530,0	1.716,9	12,2	2,0	70,8	10,0
Tüketici Kredileri	785,9	1.083,4	1.202,8	11,0	0,9	53,0	-1,4
Konut	305,4	360,2	369,9	2,7	-6,6	21,1	-21,9
Taşıt	12,9	49,6	57,7	16,2	5,7	347,3	188,2
İhtiyaç	467,6	673,6	775,3	15,1	4,6	65,8	6,8
Bireysel Kredi Kartları	219,5	446,6	514,0	15,1	4,6	134,2	50,9
Taksitli	87,6	217,7	260,1	19,5	8,6	196,9	91,3
Taksitsiz	131,9	228,9	253,9	10,9	0,8	92,5	24,0
Ticari ve diğer krediler	4.208,2	6.038,3	6.371,5	5,5	-4,1	51,4	-2,4
TOPLAM KREDİ HACMİ	5.213,6	7.568,3	8.088,4	6,9	-2,8	55,1	0,0

Vatandaşların kredi kartları ile yaptıkları borçlanmanın toplam hacmi ise son bir yılda cari olarak yüzde 134,2, reel bazda yüzde 50,9 artışla 514 milyar liraya ulaştı. Bu artışın da büyük bölümü kredi kartları ile yapılan "taksitli" alışverişlerden kaynaklandı. Taksitli kart borçları bir yılda cari olarak yüzde 196,9 artışla 260,1 milyara yükselerek neredeyse üçe katlandı. Bu borçlarda yıllık reel artış da yüzde 91,3'e geldi.

Taksitsiz (peşin) kredi kartı borçları da cari olarak yüzde 92,5, reel olarak yüzde 24 artışla 253,9 milyar lira oldu. Taksitli kredi kartı borçlarındaki hızlı büyümede, tüketici kredisindeki formalitelerin olmayışı, vatandaşların peşin alacak gücünün olmadığı dayanıklı ya da yarı dayanıklı eşya yanında bazı rutin alışverişlerini de gerçekleştirmesine imkân vermesi ve bazı bankaların "kredi kartına taksit" ve "sonradan taksitlendirme" gibi uygulamalarının etkili olduğu belirtiliyor.

Eğilim devam ediyor

Taksitli kredi kartı borçlanmasına yönelik eğilimi bu yıl da devam etti. Yılbaşından 3 Mart'a kadar olan dönemde en yüksek reel artış bu tür bireysel borçlanmada gözlemlendi. Anılan yaklaşık iki aylık dönemde taksitli kart borçları cari olarak yüzde 19,5, reel olarak yüzde 8,6 arttı.

Taksitsiz kredi kartı borçlanması da cari olarak yüzde 10,9, reel olarak yüzde 0,8 artış kaydetti. Konut kredilerindeki reel daralma bu yıl da devam etti. 30 Aralık-3 Mart arasında cari olarak sadece yüzde 2,7 artan konut kredisi hacmi reel bazda ise yüzde 6,6 daralmış oldu. Bu dönemde taşıt kredileri cari olarak yüzde 16,2, reel olarak yüzde 5,7; ihtiyaç kredileri cari olarak yüzde 15,1, reel olarak yüzde 4,6 arttı.

Toplam kredi hacmi 8,1 trilyon

Bankaların ticari kesime kullandırdığı ve diğer kredilerinin toplam hacmi 3 Mart itibariyle 6 trilyon 371,5 milyar liraya ulaştı. Söz konusu kredilerin hacminin, son bir yılda cari olarak yüzde 51,4 büyürken enflasyondan arındırıldığında reel olarak yüzde 2,4 gerilediği gözlemlendi.

Bu gelişmelerle bankacılık sektörünün toplam kredi hacmi son bir yılda cari olarak yüzde 55,1'le enflasyon kadar genişleyerek 8 trilyon 88,4 liraya ulaştı. Başka deyişle bir yıl önceye göre toplam kredi bakiyesinde reel bazda değişim olmadı.

Toplam kredi hacminin reel bazda bir yıl önceki düzeyine gelmesinde, bu yılın başından 3 Mart'a kadar olan dönemde yaşanan reel daralma etkili oldu. Başka deyişle bu yıl iki aylık dönemde yaşanan reel küçülme toplam kredi hacmini reel bazda bir yıl önceki düzeyine taşıdı.

Anılan dönemde tüketici kredileri ve bireysel kredi kartı borçlarının hacmi reel olarak yüzde 2 büyürken, ticari ve diğer kredilerin cari artışı yüzde 5,5'4'e kalarak reel bazda yüzde 4,1 daraldı. Bunun sonucunda cari büyümesi yüzde 6,9'la enflasyonun altında kalan toplam kredi hacmi, reel bazda yüzde 2,8 daraldı.

Kart sayısı 100 milyona yaklaştı

Bankalararası Kart Merkezi (BKM) verilerine göre Türkiye'de bankaların vatandaşlara kullandırdığı toplam kredi kartı sayısı 2022 sonu itibariyle 99 milyon 489 bin 990 adede ulaştı. Kredi kartı sayısı son on yılda ikiye katlandı. 65 milyon dolayındaki 15 yaş üzeri nüfus baz alındığında kişi başına yaklaşık 1,5 kredi kartı düşüyor.

2022 yılı boyunca kredi kartları ile alışveriş ve nakit çekme şeklinde toplam 7 milyar 30 milyon 39 bin 355 işlem gerçekleştirildi, bu işlemlerin toplam tutarı 3 trilyon 438,4 milyar lira oldu. Bu arada 2022 sonu itibariyle toplam banka kartı sayısı 168 milyon 870 bin 330, toplam ön ödemeli kart sayısı da 71 milyon 576 bin 899 adet düzeyinde.

2023 Mart itibarıyla Türkiye ekonomisinin öncü risk göstergeleri ne söylüyor?

Şevket SAYILGAN

10 Mart 2023 Cuma

Türkiye ekonomisinin yaşamış olduğu türbülans özellikle deprem felaketi ile birleşince öngörülebilirliğini kısmen kaybetmiş gözükmektedir. Dolayısıyla ekonomide karar vermek ileri vadeli tercihlerde bulunmak gittikçe zorlaşmaktadır. Aslında ekonomi biliminin de en zorlandığı konuların başında projeksiyon ve beklenti yönetimi gelmektedir.

Bu konuda bir çok ekonometrik çalışma yapılmakla birlikte hata payları ve bir çok değişkenin etkisi bu konuda yanılmaya müsait sonuçlarla karşı karşıya bırakmaktadır. Bugün Türkiye ekonomisinin Mart 2023 itibarıyla ekonomide belli öncü gösterge olarak tanımlanan verileri değerlendireceğim.

10 yıllık tahvil faizleri

Bu konuda ilk göstergemiz 10 yıllık tahvil faizlerinin seyri olacaktır. (TABLO 1) 10 yıllık tahvil faizleri ülkelerin birbirleriyle risk seviyelerinin karşılaştırılmasında kullanılan önde göstergelerdendir. Verinin okuması özellikle faiz oranının artmasının ekonomi de beklentilerin olumsuz yönde değerlendirilmesine neden olmaktadır. Bu yaklaşımda etken faktörlerden biri de enflasyon beklentilerinin bu göstergeye yansımaları olarak okunmalıdır. Son verilere göre Türkiye'nin 10 yıllık tahvil faizlerinde yüzde 11,89 oranla artışı görebilmekteyiz.

ÜLKE CDS PRİMİ (TABLO 1)

Özellikle 2008 yılında ABD de mortgage krizi ile yaygınlaşan ekonomik durgunluğun yansımalarını ölçmekte en çok takip edilen göstergelerden biri CDS puanıdır. Bu puanın temel içeriği ülkenin olası temerrüde düşme durumuna yönelik beklentinin bir sigorta primi olarak ödenmesidir. Puanı yüzdelik olarak okunmalıdır. Buna göre 8 Mart 2023 itibarıyla Türkiye'nin CDS primi 544 puandır. Yani yüzde 5,44 Eurobor üzerine ilave edilecek risk faiz farkı olarak ifade edilebilir. Bu puanın özellikle deprem etkisine rağmen düşüş trendinde olması risk beklentileri açısından olumlu olduğunu vurgulamak gerekir.

KREDİ NOTU (TABLO 2)

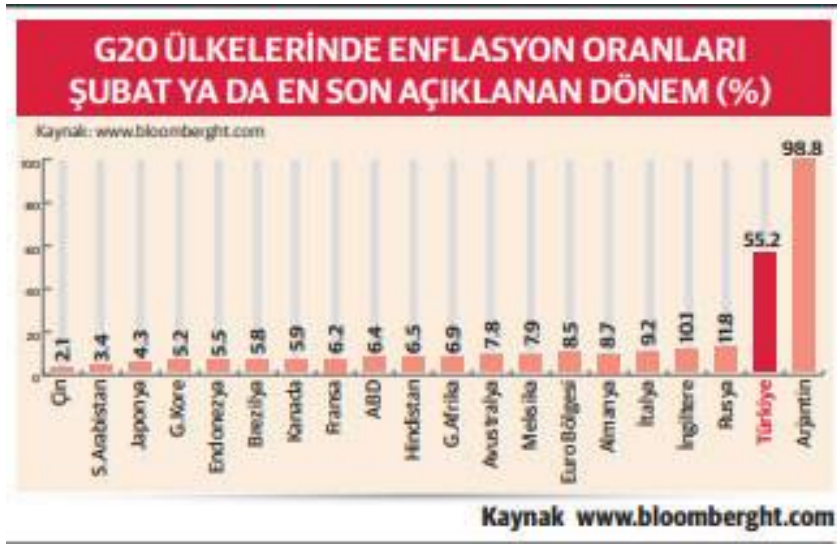

Yukarıdaki öncü göstergelerden çok daha önce piyasaların yönünü belirlemede kullandığı verilerin başında ülke rating notu gelmekteydi.

Ancak son dönemlerde notun ülke riskini ölçmekte duyarlılığının düştüğün belirtmem gerekiyor. Kredi notu uluslararası finans piyasalarında bir istihbarat verisi niteliğinde halen kullanılmaktadır.

Ancak etki seviyesinin düştüğünü de göz ardı etmemeliyiz. Buna bağlı olarak Türkiye kabul edilmiş temel referanslı rating şirketlerinden Şubat 2023 itibarıyla aşağıdaki notlara sahiptir. Bu üç notta kategorik olarak spekülative ülke puanını ifade etmektedir.

Bu seviye anapara ve faizi ödeme riski taşıyan ülke anlamına gelmektedir. Ancak Türkiye Cumhuriyet dönemi boyunca hiçbir zaman diliminde bu şekilde bir ödememe sürecine dahil olmamıştır. Ancak sürdürülebilir yabancı sermaye girişinin ve bu sermayenin uzun vadeli kalışında rating notunun etkisinin olduğunu da değerlendirmelerimiz içinde bulundurmamız gerekir.

ENFLASYON

Enflasyon uluslararası piyasalar açısından bir ülke riskinin değerlendirilmesinde en etkili faktörlerden olduğudur. Bu yönüyle ülkemizin 2023 yılı ile birlikte başlayan özellikle baz etkisinin belirleyici olduğu enflasyon düşüşü halen bizi G20 ülkeleri içinde ikinci sıradan uzaklaştıramamıştır.

Yaşanılan konjonktürel gelişmelerde dikkate alındığında 2023 yılının ikinci yarısında yükseliş trendi de beklentiler dahilindedir. Genel ekonomik riski ölçmek açısından değerlendirdiğimiz belli başlı öncü göstergeler bize döviz kuru, Cari açık, Faiz seviyesi, Enflasyon beklentisi, borçlanma ihtiyacı yönüyle 2023 yılı özelinde risklerimizin mevcut seviyesini koruduğunu göstermektedir. Son Söz: Risklerin fırsata çevrilmesi, plana bağlı sürdürülebilir güvenin beklentiye dönüşmesidir.

Deprem gündemde kalmalı

Levent AKBAYAÇI

10 Mart 2023 Cuma

Siyasetteki son krizin çözülmesi ile Türkiye, tekrar normal gündemine; depreme, deprem yaralarının sarılmasına dönmeye çalışıyor. İyi de oluyor. Çünkü yaşanan deprem felaketi sonrasında kentler yeniden kurulacak, ekonomik aktiviteler yeniden hayat bulacak, yaralar sarılacak.

Deprem doğal olarak bölgedeki illerde ekonomik dengeyi bozdu. Üretim kesintiye uğradığı gibi, alım gücü de düştü, pazar daraldı, göç ile istihdam sorunu ortaya çıktı. Kimi depremzede iller için neredeyse sıfırdan başlayarak yürütülecek bu sürecin kesintiye uğramadan, en hızlı şekilde sonuçlandırılması hiç de kolay olmayacak.

Geçtiğimiz Cuma günü siyasi arenada şok yaşanırken İstanbul'da Rifat Hisarcıklıoğlu başkanlığında 12 sanayi odası bir araya geldi. Depremden etkilenen 11 ilin ekonomilerinin yeniden canlandırılması ve normalleşmesi sürecine katkı sağlamak için neler yapılabileceği masaya yatırıldı.

Sanayi odalarının toplantısı sonrasında ortaya çıkan öneriler ve tedbirler aslında sorunları, sorunların büyüklüğünü ve çözümü için topyekün hareket etmek gerektiğini de ortaya koydu. Yaraların sarılması bakımından yeni yeni önlemler üretilmesi, sorunların gündemde tutulması, çözüme katkı sağlayanların desteklenmesi de çok önemli.

Bu bakımdan TOBB ve sanayi odalarının gösterdiği çaba sonrasında ortaya çıkan formülleri hatırlatmakta fayda var.

Sanayi odaları toplantısından çıkan ilk önlem "Tedarikçim Deprem Bölgesinden" kampanyası oldu. Bu önlem ile özellikle büyük ölçekli şirketlerin, hammadde ve yarı mamul tedariklerini deprem bölgesindeki firmalardan karşılamaları sağlanacak.

Bu amaçla TOBB Sanayi Veritabanından bölgedeki üreticilerle eşleştirmeler yapılacak. Kampanya ile üretimi süren firmaların ayakta kalması, yitirdikleri pazarın yerine konulması, bölgedeki ticaretin yeniden canlanması hedefleniyor. TOBB ve

sanayi odaları, tüm oda ve borsalar ile 65 Sektör Meclisi üyelerinin 'tedarik kampanyasına destek vermesini istiyor.

Bölgenin aynı zamanda bir tarım bölgesi olmasından hareketle kurgulanan ikinci önlem kapsamında ulusal çapta faaliyet gösteren gıda perakendecilerinin tarım ve gıda ürünleri ile hammadde alımlarını deprem bölgesindeki üreticilerden sağlamaları isteniyor. Bu önlemin de ülkedeki tüm işyerlerini kapsayacak şekilde bir kampanyaya dönüştürülerek etkili olması hedefleniyor.

Deprem bölgesinde üretim yapıp pazarını kaybeden firmalara pozitif ayırım sağlamak üzere kurgulanan üçüncü önlem deprem bölgesindeki firmalardan tüketiciye ulaştırılacak ürünler için e-ticaretten komisyon alınmaması. Bu önlemin daha da geliştirilmesi için internet üzerinden yapılacak satışlarda kargo masraflarının düşürülmesi de var. Bunun için de kargo şirketleri ile görüşülerek destek istenecek.

Üretimini sürdüremeyen firmaların tekrar üretime geçebilmeleri de ayrı bir konu. Hasar gören üretim tesislerinin tekrar faaliyete geçebilmesi için oda ve borsalar üzerinden teknik destek sağlanması planlanıyor. Bunun için de ayrı bir seferberlik hazırlığı yapılıyor.

Normalleşme sürecinde çalışanların durumu var. Bölge göç veriyor, istihdam kaybediyor. Çalışan olmadan üretim olmayacağına göre çalışanlar açısından cazibeyi artıracak, geri dönüşü teşvik edecek önlemlere ihtiyaç var. Bu çerçevede 2023 yılı boyunca çalışanlardan kesilen gelir vergisi ve sigorta priminin çalışanlara iade edilmesi, böylece söz konusu kesintilerin çalışanlara ilave gelir olarak yansıtılması öneriliyor. Yeterliliği tartışmalı bu önlemin kamu tarafından devreye sokulması gerekiyor.

TOBB bünyesindeki sanayi odalarının bu çabalarının ulusal kampanyalara dönüştürülmesi, mümkün olan en geniş katılımı bölge ekonomisine destek sağlanması gerekiyor. Çünkü depremden zarar görenler arasında çiftçiden esnafa, nakliyeciden denizciye kadar çok geniş kesimler var. Bu nedenle zamanla karşılaşılabilecek sorunlara göre; sektörel bazda ve hatta mikro düzeyde yeni önlemler alınması da gerekebilecek.

O nedenle seçime rağmen deprem ilk gündem maddesi olarak kalmalı, gözden kaçırılmamalı, unutulmamalı.

Abdulkadir Selvi

Bakanlar aday olacak mı Kılıçdaroğlu'nun yemini

Seçim gongu bugün çalacak.

Cumhurbaşkanı Erdoğan 14 Mayıs seçimleri için kararnameyi açıklayacak. Erdoğan'ın seçim kararının bugün Resmi Gazete'nin mükerrer sayısında yayınlanıp yürürlüğe girmesi bekleniyor. YSK da buna göre seçim takvimini ilan edecek.

Seçim takvimi milletvekili adaylarının başvurusu açısından önem taşıyor. Ayrıntılı seçim takvimini yayınlayacağım.

ERDOĞAN MI, KILIÇDAROĞLU MU

Bu seçimler "Erdoğan mı yoksa Kılıçdaroğlu mu" seçimi olacak. Şu ana kadar cumhurbaşkanı adaylarına odaklandık ama asıl hareketlilik milletvekili adaylarında yaşanacak.

BAKANLAR LİSTE BAŞI

AK Parti'de bakanların milletvekili olması yönünde bir eğilim var. Bakanlar illerinde liste başı olacak. Geçen seçimde Mevlüt Çavuşoğlu, Süleyman Soylu, Abdulhamit Gül ve Berat Albayrak milletvekili seçilmiş ancak Kabine'ye girince milletvekilliğinden istifa etmişti. Bakanların milletvekili aday olmak için istifa etmesine gerek yok. Bakanlar seçildikten sonra tekrar Kabine'ye girerlerse milletvekilliğinden istifa edecekler.

ÜÇ DÖNEMLİKLERİN DURUMU

AK Parti'de üç dönemlikler var. 7 Haziran-1 Kasım arasındaki dönem milletvekillerinin özlük hakları oluşmadığı için bir dönem olarak kabul edilmiyor. Buna rağmen AK

Parti'de üç dönemlik 52 milletvekili var. Binali Yıldırım, Hayati Yazıcı, Hamza Dağ, Ali İhsan Yavuz gibi partinin ağır topları üç dönemlikler arasında yer alıyor. Dört ve beş dönemliklerle birlikte bu sayı 72'ye çıkıyor. Cumhurbaşkanı Erdoğan, üç dönem kuralının işletileceğini söyledi. Belki bir-iki isim için istisna olabilir deniliyor.

MİLLETVEKİLİ LİSTELERİNDE YENİLEME

AK Parti, 21 yıldır iktidarda olan bir parti ama üç dönem kuralını işleterek, milletvekili listelerinde yenilik yaparak hücrelerini yeniliyor. Bu seçimde milletvekili listelerinin yüzde 70'i yenilenecek diye bir hava dolaşüyor ama bu inandırıcı değil. Ama yüzde 45 ya da biraz üstünde bir oranda değişim bekleniyor.

ADAY OLMAYACAKLAR

Henüz kulislere yansımada ama AK Parti'de üç dönemliklerin arasında Cumhurbaşkanı Erdoğan'la görüşüp aday olmayacağını bildirenler var. Sadece üç dönemlikler değil, yeni kadrolara yol açmak için adaylık müracaatı yapmayacak milletvekilleri de var. Biz de siyaset ölene kadar yapıldığı için neden feragat ediyorlar diye düşünülebilir ama maksat davaya hizmetse o kadar çok imkân var ki... Bunun tek yolu milletvekili olmak değil.

EROL KAYA ADAY OLMAYACAK

Bunlardan birisi de AK Parti İstanbul Milletvekili Erol Kaya. 15 yıl Pendik Belediye Başkanlığı yapmıştı. Yüzde 30'la aldığı Pendik Belediye Başkanlığı'nı üç dönemin sonunda yüzde 50'yle bırakmıştı. AK Parti'de bir dönem yerel yönetimlerden sorumlu genel başkan yardımcılığı da yaptı. Deneyimli bir siyasetçi. Dava şuuru yüksek bir isim. Cumhurbaşkanı Erdoğan'la görüşüp affını istedi. Erol Kaya partide kan değişimi için üç dönem kuralını destekliyor. "Siyasette şerefle taşıdığım bir süreç yaşadım. AK Parti'nin Cumhurbaşkanı'mız Erdoğan'ın liderliğinde yazdığı başarı hikâyesinde, bu partinin bir mensubu olarak katkı vermiş olmak benim için bir onurdur" dedi.

SEÇİM TAKVİMİ NASIL OLACAK

Seçim takviminin ise şöyle olması bekleniyor:

1. 10 Mart'ta Cumhurbaşkanı Erdoğan seçimlerin 14 Mayıs'ta yapılmasıyla ilgili Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi yayınlayacak. Karar aynı gün Resmi Gazete'nin mükerrer sayısında yayınlanarak yürürlüğe girecek.
2. YSK seçimlerin 14 Mayıs'ta, ikinci tura kalması halinde ise 28 Mayıs'ta yapılmasına karar verecek.
3. Milletvekili aday olmak isteyenler 11-17 Mart tarihleri arasında istifa edecekler.
4. Her partinin adaylık başvurularında tarihler değişiklik gösterebilir.

10.03.2023

5. Cumhurbaşkanı adayları için siyasi partiler 19-23 Mart arasında, 100 bin imza toplayarak aday olacaklar ise 19-20 Mart tarihlerinde başvuruda bulunabilecekler.

6. Cumhurbaşkanı geçici aday listeleri 27, 28 veya 29 Mart'ta Resmi Gazete'de yayınlanacak.

7. Siyasi partiler 8, 9 ya da 10 Nisan'da milletvekili aday listelerini YSK'ya sunacak.

8. YSK tarafından kesinleşen milletvekili aday listeleri 10 Nisan'da yayınlanacak.

KILIÇDAROĞLU'NUN HDP İLE FOTOĞRAFI

KILIÇDAROĞLU, HDP'yi ziyaret edecek mi etmeyecek mi tartışmasına son noktayı koydu. "Elbette ziyaret edeceğim. HDP'yi ziyaret etmem kadar doğal bir şey olmaz" dedi.

Selahattin Demirtaş, Akşener'e ayar verdiği mektubunda eşit ve şeffaf bir müzakere istedi. Mithat Sancar, "Bizim görüşmemiz CHP ile değil, Millet İttifakı'nın cumhurbaşkanı adayı Kılıçdaroğlu ile görüşme" dedi.

Kılıçdaroğlu, HDP'den destek isteyecek. Peki HDP, Kılıçdaroğlu'ndan ne isteyecek? Peki HDP masaya hangi önerilerle gelecek? Kılıçdaroğlu bu teklifleri 6'lı Masa'ya getirecek mi? Orasını da artık Meral Akşener düşünsün.

KAZANDIRACAK MI, KAYBETTİRECEK Mİ

Benim asıl merak ettiğim HDP ile verilecek olan fotoğraf, Kılıçdaroğlu'na ne sağlayacak? Kazandıracak mı yoksa kaybettirecek mi?

BU YEMİNE NE OLACAK KEMAL BEY

Kılıçdaroğlu, Cumhurbaşkanı Erdoğan'a yönelik muhalefetini hep partili cumhurbaşkanlığı üzerinden yaptı. 19 Ocak 2023 tarihinde Gaziantep'te, "İnşallah yeni cumhurbaşkanımız partili olmayacak" dedi.

NAMUS VE ŞEREF YEMİNİ

Kılıçdaroğlu 5 Temmuz 2020 tarihinde Amerika'nın Sesi'nden Yıldız Yazıcıoğlu ve Murat Karabulut'a yaptığı açıklamada, "Cumhurbaşkanı olacak kişinin aynı zamanda bir partinin genel başkanı olmaması lazım. Çünkü cumhurbaşkanı olacak kişi Parlamento'da yemin ettiği zaman, Anayasa'nın gereği olarak tarafsız olacağına dair namusu ve şerefi üzerine and içiyor. Eğer siz namusunuzu ya da şerefınızı korumak isterseniz, namus ve şeref kavramı bizim için çok değerlidir dersiniz, bir siyasi partinin genel başkanının cumhurbaşkanı olmaması lazım. Bir partinin genel başkanı, bir yargıç atarsa yargıya olan güven temelinden sarsılacaktır.

10.03.2023

Bizim görüşümüz dün de böyleydi, bugün de böyle, gelecekte de böyle olacak” demişti.

PARTİLİ CUMHURBAŞKANLIĞI

6'lı Masa tarafından açıklanan Yol Haritası'nın 10. Madde'sinde ise, “Güçlendirilmiş Parlamenter Sistem'e geçiş sürecinin tamamlanmasıyla birlikte, mevcut cumhurbaşkanının -var ise- siyasi parti üyeliği sona erecektir” deniyor.

Kılıçdaroğlu seçilirse Parlamenter Sistem'e geçilene kadar CHP Genel Başkanlığı ve cumhurbaşkanlığı görevini birlikte yürütecek. Parlamenter Sistem'e geçilemezse dönem sonuna kadar iki görevi birlikte yapacak.

Peki yukarıdaki sözleri ne olacak dersiniz? Onu da size havale ediyorum.

Esfender KORKMAZ

Borsa dışında herkes kaybetti

10 Mart 2023 Cuma

Şubat ayı finansal yatırım araçlarının, aylık, üç aylık, altı aylık ve yıllık nominal ve reel getiri oranları açıklandı. Ekonomi aşırı kırılgan olduğu için Türkiye'de bir yıldan daha kısa vadeli yatırım araçlarının getiri oranları da yanıltıcı oluyor. Bu nedenle biz bir yıllık getiri oranlarını analiz edeceğiz.

Mevduat faizinde, nominal faiz getirisi yüzde 16,34 oldu. Bu demektir ki 2022 Mart ile 2023 Şubat arasında bir yılda mevduatta ele geçen ortalama faiz oranı yüzde 16,34'tür. Aynı bir yılda TÜFE oranı da yüzde 55,18 oldu.

Yıllık reel faiz oranını bulmak için, TÜFE etkisini yok etmek gerekiyor. Bu şartlarda;

$$*REEL FAİZ ORANI = (1+NOMİNAL FAİZ / 1+TÜFE) - 1 \times 100$$

$$*ŞUBAT AYI MEVDUAT YILLIK REEL FAİZ = (1,1634/1,5518)-1 \times 100 = YÜZDE - 25,03$$

Mevduatta reel faizin -25,03 olması demek, mevduat sahibinin mevduattaki parasının, satın alma gücünün bir yılda 100 liradan 75 liraya gerilemesi demektir. Bu durumda kimse TL'de kalmaz. Millî paraya olan güven kaybolur. Zaten bunun içindir ki Türkiye'de alım-satım, vadeli işlemler ve fiyatlama dolar cinsinden yapılıyor. Yine aynı nedenle sabit sermaye yatırımları durdu. Spekülatif piyasa oluştu.

Dahası yüzde 55,18 enflasyon varken, Merkez Bankası'nı yüzde 8,5 faize zorunlu tutmak, yalnızca Türkiye'de uygulanan bir politikadır.

Tek haneli faiz politikasının gerekçesi, ekonomiyi canlandırmak olarak açıklandı. Ancak ekonomi düz mantıkla olmaz. Bir sonraki adıma bakacaksınız. İktisat politikaları çift taraflı keser. Mamafih; tek haneli faiz kur artışına, yüksek enflasyona, güven kaybına neden oldu. Ekonomik istikrar bozuldu. Talep arttıkça, arz artmadığı için istikrar daha çok bozuluyor. Makine-teçhizat yatırımı yapılmadığı sürece de bozulacaktır.

En yüksek reel getiri, yüzde 59,76 ile BİST 100 Endeksi sağladı. Bu kadar yüksek reel getiri, ancak kumar masasında olur. Bu kadar yüksek reel getiri, yüksek kırılabilirlik olan ekonomilerde, spekülasyon piyasada ve manipülasyona açık bir borsada ancak olur.

FİNANSAL YATIRIM ARAÇLARININ ŞUBAT AYINDA YILLIK GETİRİ ORANLARI		
	NOMİNAL	TÜFE'YE GÖRE REEL
MEVDUAT FAİZİ	16,34	-25,03
BİST 100	147,92	59,76
DOLAR	38	-11,07
EURO	30,43	-15,95
KÜLÇE ALTIN	39,11	-10,36
DEVLET İÇ BORÇLANMA SENETLERİ	51,8	-2,18
TÜFE	55,18	

Kaynak: TÜİK

Son bir yılda döviz kurundaki artış, enflasyonun altında kaldı. Bu nedenle hem dolar, hem de Euro bir miktar değer kaybetti.

Merkez Bankası; TÜFE bazlı reel efektif döviz kuru;

*2022 Şubat ayında 53,81 oldu. Bu durumda TL döviz sepeti karşısında yüzde 46,19 oranında daha düşük değerdedir.

*2023 Şubat ayında reel kur endeksi 58,73 değerine çıktı ve TL döviz sepeti karşısında yüzde 41,27 oranında daha düşük değere yükseldi.

Başka bir ifade ile; son bir yılda, döviz kuru artışı enflasyonun altında kaldığı için TL yüzde 9 değer kazandı. Ama döviz sepetine karşı hâlâ daha yüzde 41,27 oranında daha düşük değerdedir.

10.03.2023

Öte yandan; son bir yılda Euro'da değer kaybı dolardan daha fazla oldu. Dolarda reel getiri oranı eksi yüzde 11,07, Euro'da reel getiri oranı eksi yüzde 15,95 oldu.

Bunun nedeni dolarda faizin daha yüksek artması ve Dünyada da değer kazanmasıdır. Türkiye'de de;

*2022 Şubat ayında Euro/Dolar Paritesi 1,2151

*2023 Şubat ayında Euro/Dolar Paritesi 1,1379 oldu.

Son bir yılda altın da yüzde 10,36 oranında reel kayıp getirdi. Bir nedeni Dolar faizinin artması ve fonların dolara kaymasıdır.

10 Mart 2023, Cuma

BAŞYAZI MEHMET BARLAS

6'lı Masa HDP'nin kucağına oturdu

İyi Parti Lideri **Meral Akşener**'in masadan kalkmasıyla birlikte 6'lı koalisyon fiilen bozuldu. Tekrar masaya oturmuş, oturmamış artık bir anlamı yok. Bu ittifakın yeni adı "**CHP-HDP ittifakı**"dır. Bu ittifakın diğer aktörleri sadece dekordur. Buna İyi Parti de dahil.

Ama ortada bir alicengiz oyunu oynanıyor. İyi Parti kanadı, **Kılıçdaroğlu-Mithat Sancar** buluşmasını CHP-HDP görüşmesi gibi algılamaya çalışıyor. Yahut hem kendini hem de parti tabanını bununla kandırmaya çalışıyor.

HDP Eşbaşkanı **Mithat Sancar** ise "**Bizim yapacağımız görüşme CHP Genel Başkanı Kılıçdaroğlu'yla değil, Millet İttifakı'nın ortak cumhurbaşkanı adayı Kemal Kılıçdaroğlu ve ekibiyle olacaktır. CHP-HDP buluşması gibi başlıklar atılması doğru değil**" diyor.

OKYANUS ÖTESİ İTTİFAKI

Bu ne anlama geliyor? 6'lı Masa'ya artık PKK'nın siyasi kanadı olan HDP oturmuştur. Daha doğrusu 6'lı Masa, HDP'nin kucağına oturmuştur.

Bu durumdan Saadet, Gelecek, DEVA ve Demokrat Parti rahatsız değildir.

Ali Babacan aylar öncesinden SİHA'ları hedef alarak PKK'ya göz kırpmıştı.

Saadet Partisi, HDP'ye bakanlık vermeye dünden razı.

Davutoğlu'ndan HDP'ye itiraz edecek bir kişilik beklemek zaten fazla hayal olur.

Geriye İyi Parti kalıyor.

Meral Akşener istediği kadar kulağının üzerine yatsın, **HDP artık altılı koalisyonun yedinci ortağıdır**. HDP masaya oturacak ve tüm isteklerini onlara dayatacaktır. Bunun adı artık "**Okyanus Ötesi İttifakı**"dır.

Masaya tekrar oturtulan **Akşener** ise çok büyük bir siyasi hata yapmıştır. Bu saatten sonra HDP'nin dayatmalarına yaptığı her itirazda eleştirilecek,

10.03.2023

itibarsızlaştırılacak "**oyunbozan**" damgası yiyecektir. Onu sosyal medyada linç etmeye hazır yüz binlerce CHP'li trol bekliyor.

Yalnız unuttukları bir şey var. Seçmen artık bilgiye çok kolay ulaşıyor. Türkiye'ye ihanet edeni de görüyor, ülkesi için gecesini gündüzüne katanı da. Masa başında hazırlanmış uyduruk anketler sizi yanıltmasın. Son 15 seçimde yanıldılar. 14 Mayıs'ta yine yanılacaklar.